

Recenzje

Maria Kossakowska-Maras, Magdalena Mierzwa, *Знакомимся с Россией*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2009, ss. 179.

Maria Kossakowska-Maras i Magdalena Mierzwa, autorki skryptu *Знакомимся с Россией*, kierują swój podręcznik do studentów drugiego roku filologii rosyjskiej, od podstaw rozpoczynających na studiach przygodę z językiem rosyjskim. Książka zawiera materiał leksykalno-gramatyczny przewidziany na zajęciach z praktycznej znajomości języka rosyjskiego w Instytucie Filologii Rosyjskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego. Program ten nie pokrywa się w pełni z materiałem proponowanym studentom przez inne uczelnie, mimo to z pewnością może w interesujący sposób go uzupełniać.

Autorki podzieliły skrypt na cztery części tematyczne, a w piątej znalazły się teksty przykładowych piosenek treściowo powiązanych z poszczególnymi rozdziałami. Każda z nich zajmuje się innym elementem otaczającego nas świata. Rozdział pierwszy poświęcony jest człowiekowi oraz jego zewnętrznej i wewnętrznej charakterystyce, specyfice rosyjskiej duszy, postrzeganiu Rosjan przez inne nacje, młodzieżowym subkulturom i najbardziej pożądanym przez współczesnych ludzi profesjom. Część druga — *Zdrowie* przybliży konstrukcje językowe dotyczące szeroko pojętej problematyki zdrowotnej: od samopoczucia człowieka poprzez choroby aż po różnego rodzaju świadczenia medyczne. Znajdziemy tam także obszerny tekst o zaletach rosyjskiej łaźni. Część trzecia — *Dom i mieszkanie* zajmuje się realiami bytowo-lokalowymi Rosjan. W przemyślany sposób dobrane teksty z opisami domów i mieszkań wzbogacają zasób słownictwa uczących się i niosą informacje o tym, jak żyją obecnie nasi wschodni sąsiedzi, w jakich warunkach i gdzie mieszkają studenci, jak wygląda przeprowadzka do nowego miejsca zamieszkania, w jaki sposób urządzi się новоселье i przeprowadza remonty. Szczególną uwagę przyciąga tekst *Фен-шуй в квартире* opowiadający o chińskiej filozofii życia traktującej człowieka jak część przyrody i o jej wpływie na sposób urządzenia miejsca, w którym spędzamy czas i pracujemy, aby osiągnąć harmonię pomiędzy duszą i ciałem oraz wewnętrzny spokój. Czwarty — ostatni rozdział autorki nazwały *Kuchnia i żywienie*, przedstawiły tu zalety kuchni domowej i racjonalnego odżywiania. Pokazały, gdzie i jak żywią się współcześni Rosjanie, jak wygląda typowe rosyjskie śniadanie, obiad i kolacja. Podały obszerną leksykę z tematyki *jedzenie*: nazwy gotowych dań, produktów, półproduktów i znanych rosyjskich potraw. Nie zapomniały też o regułach dobrego zachowania się przy stole, w restauracji, na przyjęciu, o rosyjskiej gościnności i zwyczaju picia herbaty. W skrypcie znalazły się też przepisy na kilka dań najbardziej charakterystycznych dla rosyjskiej kuchni. Szczególnie wartościowy w tym rozdziale wydaje się tekst przeznaczony do samodzielnej pracy studenta *История традиционной русской кухни* sięgający aż po X wiek i pokazujący, jak na przestrzeni wieków pod wpływem różnych czynników, jak np. przyjęcie chrześcijaństwa lub wpływy zachodnioeuropejskie, zmieniały się zwyczaje kulinarne Rosjan.

Przybliżając skrypt Marii Kossakowskiej-Maras i Magdaleny Mierzwy potencjalnym użytkownikom, warto poświęcić kilka słów konstrukcji opracowanych przez nie jednostek tematycznych.

Każda z nich, chociaż ma jeden temat przewodni, to rozpatruje go na różnych płaszczyznach i pod wieloma kątami, rozszerzając tym samym jego zakres leksykalno-gramatyczny. Ma to oczywiście pozytywny wpływ na rozwój kompetencji komunikacyjnej i socjokulturowej studentów.

Autorki przyjęły pewien schemat, podając najpierw podstawowy zakres leksykalny do danego tematu. Następnie pojawiają się ćwiczenia mające za zadanie zastosowanie go w dialogach, opisie, tłumaczeniu z języka polskiego na rosyjski i w dłuższych wypowiedziach pisemnych na proponowane przez nie tematy. W każdej jednostce korzystający z podręcznika znajdzie po kilkanaście tekstów powiązanych z tematem przewodnim, a po nich ćwiczenia sprawdzające ich zrozumienie i wspomagające przyswojenie użytych form oraz wybór tekstów do samodzielnej pracy studenta (тексты для самостоятельного чтения).

Niepodważalnym atutem wybranych przez Marię Kossakowską-Maras i Magdalenę Mierzwę tekstów jest ich głębokie osadzenie w realiach rosyjskich, gdyż są one zaczerpnięte ze współczesnej prasy rosyjskiej, literatury i przede wszystkim z internetu.

Ostatnią częścią skryptu jest zbiór rosyjskich piosenek treścią związanych z proponowaną tematyką. Znajdziemy tu między innymi piosenki: *Улыбка*, *Всё могут короли*, *Антошка* i kilka ballad Władimira Wysockiego. Podręcznik kończy lista polecanych przez autorki rosyjskich edukacyjnych stron internetowych.

Знакомимся с Россией na pewno zasługuje na to, by znaleźć się w bibliotece studenta rusystyki, szkoda tylko, że autorki proponują w swojej książce taki skromny zestaw tematów.

Danuta Pytel-Pandey

Lesław Cirko, *Akceptacja w komunikowaniu się. Między preskrytywizmem a permissywizmem*, Oficyna Wyd. ATUT, Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe, Wrocław 2009, ss. 297.

Od połowy ubiegłego wieku wśród językoznawców systematycznie rośnie zainteresowanie zagadnieniami związanymi z komunikacją językową w ujęciu teoretycznym i praktycznym. *Akceptacja w komunikowaniu się* jest jedną z wielu prac poświęconych tej tematyce. Na czym jednak polega jej wyjątkowość? Otóż, Lesław Cirko próbuje naświetlić istotę zjawiska akceptowalności aktów komunikacji językowej, odpowiadając na pytanie: kto i kiedy, kierując się jakimi kryteriami, akceptuje teksty w komunikacji, a kiedy je odrzuca? Autora mniej interesuje fakt, że komunikujący się nie akceptują tekstów „nieładnych” lub niepoprawnych językowo, ponieważ odpowiedź na tę kwestię wydaje się stosunkowo prosta. Znacznie ciekawsze dla niego jest odrzucenie tekstów „ładnych” i poprawnych. Stąd chęć wykazania, że samo wskazanie na poprawność językową tekstów, pojmowaną jako zgodność z normami językowymi, nie przesądza o ich akceptowalności. Nierzadko ten sam tekst, w zależności od czynników zewnętrznych, spotyka się z aprobatą lub dezaprobatą. Z tego powodu w centrum jego zainteresowań badawczych stoi pytanie o granicę między zjawiskami w procesie komunikacji, które mieszczą się jeszcze w obszarze tolerancji, i zjawiskami, które już zostają uznane za nieakceptowalne.

Książka L. Cirko składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów, spisu wykorzystanej literatury i rejestru rzeczowego.

W rozdziale *Tło i założenia badań* autor rozlegle prezentuje poglądy innych badaczy zajmujących się problemem akceptacji i akceptowalności (J. Bobrowski, E. Oksaar, N. Chomsky, W. Ulrich, W. Abraham, R. Bartsch, S. Goes, R.-A. Beaugrande, W. Dressler, F. Schulz von Thun).